

Nr 158

Av herrar **Senander** och **Hagberg**, om *åvägbringande av full likställighet mellan pensionärerna vid de av staten övertagna enskilda trafikföretagen och pensionärer vid statens järnvägar.*

Vid 1952, 1953 och 1954 års riksdagar har motioner förelegat i syfte att åstadkomma jämställdhet i pensionshänseende mellan förutvarande befattningshavare vid av statens järnvägar övertagna enskilda trafikföretag eller efterlevande till dem och dem som erhållit pension efter förstatligandet.

De nuvarande bestämmelserna innebär att pensionstagare som avgått före förstatligandet erhåller en pension av i allmänhet 80 procent av den som SJ:s befattningshavare erhåller.

Vid 1953 års riksdag avslogs motionen av första kammaren, medan andra kammaren biföll densamma. Någon sammanjämkning kom inte till stånd, varför frågan föll. Motionerna vid 1954 års riksdag avslogs i båda kamrarna, i första kammaren utan rösträkning och i andra kammaren med 101 röster mot 87 röster, som tillföll motionernas yrkande om skrivelse i saken till Kungl. Maj:t. 17 av kammarens ledamöter avstod från att rösta.

Riksdagens behandling av frågan visar att det finns en stark riksdagsopinion för det rättvisekrav som framförts i motionerna. Detta är icke ägnat att förvåna. Var och en som inte endast ser till den formella rätten utan också fäster vikt vid realiteter måste medge, att den nu gällande kategoriklyvningen av ifrågavarande pensionärer icke kan bringas i överensstämmelse med verklig rättvisa. Det är groteskt, att exempelvis en befattningshavare vid ett enskilt trafikföretag, som pensioneras strax före förstatligandet, skall ställas i ett sämre läge än den befattningshavare vid samma företag, som pensioneras strax efter övertagandet. Det kan sägas att dylika gränsfall är oundvikliga under förevarande omständigheter. Men då uppstår frågan, varför över huvud taget en kategoriklyvning skall äga rum. Om inte enbart krassa ekonomiska beräkningar skall vara utslagsgivande utan hänsyn tagas även till den mänskliga faktorn, så borde ju det förhållandet att en befattningshavare pensionerats medan företaget befann sig i enskild ägo icke ställa honom i en sämre ställning än motsvarande befattningshavare i företaget sedan detta övergått i statens hand. Ur samhällelig synpunkt måste ju den förres insats under sin produktiva tid vara lika värdefull som den senares.

Till detta kommer att förstatligandet av flera trafikföretag, trots principbeslut, uppskjutits undan för undan, vilket medfört dels att möjligheterna

till förbättrade löne- och pensionsförmåner under väntetiden varit mindre än eljest och dels att åtskilliga befattningshavare kommit i det ogynnsamma läget att pensioneras på sämre villkor än dem som skulle ha gällt, om inte uppskov skett.

Besvikelsen bland de pensionärer det här gäller över kategoriklyvningen är självfallet stor. Särskilt är detta fallet bland pensionärerna vid Bergslagens järnvägar. Denna järnväg, vars aktiemajoritet innehades av Göteborgs stad, överläts efter långa förhandlingar till SJ. Enligt vad som officiellt meddelades förutsattes under förhandlingarna att »pensionärerna vid ifrågasvarande bolag i pensionshänseende icke skulle bli sämre ställda än pensionärerna vid statens järnvägar». Undertecknad Senander, som vid tidpunkten för förhandlingarna tillhörde Göteborgs stadsfullmäktige, kan vitsorda, att allmänna uppfattningen bland stadsfullmäktiges ledamöter var den, att vid överlåtelsen förknippats ett villkor av nämnda slag, även om detta inte uttryckligen fastställts i överlåtelsehandlingarna. Utan tvivel kom därför deklasseringen av pensionärerna vid BJ som en överraskning för flertalet av stadsfullmäktiges ledamöter.

Slutligen bör tilläggas, att därest BJ alltjämt befunnit sig i Göteborgs stads ägo, så skulle säkerligen samtliga pensionärer i dag varit jämställda med pensionärerna vid SJ, alldenstund staden utger pensioner som är likvärdiga med och i vissa fall bättre än dem som utgår från SJ.

Då det här är fråga om ett krav på rättvisa och billighet, vars förverkligande drager relativt sett små kostnader, vill vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till innevarande års riksdag i syfte att i princip åvägabringa full likställighet i pensionshänseende mellan pensionärerna vid av staten övertagna enskilda trafikföretag och pensionärer vid statens järnvägar.

Stockholm i januari 1956

Knut Senander

H. Hagberg